

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoCsp/9/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118260174
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6118260174.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Jany Haluškovovej ako členov senátu, v právnej veci žalobcu: M. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom v F. F., L. XXXX/XX, XXX XX, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v Banskej Bystrici, Janka Kráľa 7, 974 01, IČO: 40 887 481, za účasti intervenienta na strane žalobcu (ďalej aj len „intervenient“): Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v F. F., Y. F. XX/X, XXX XX, zastúpeného Lion Law Partners, s.r.o., so sídlom Advokátskej kancelárie v Banskej Bystrici, Komenského 14A, 974 01 IČO: 36 862 461, proti žalovanému: Generali poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Lamačská cesta 3/A, 841 04, IČO: 35 709 332, zastúpeného MST PARTNERS, s.r.o., so sídlom Advokátskej kancelárie v Bratislave, Laurinská 3, 811 01, IČO: 36 861 545, o zaplatenie 17.788,97 Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 10Csp/46/2018-171 zo dňa 16.07.2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca **m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100%, ktoré mu je žalovaný povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

III. Intervenient **m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100%, ktoré mu je žalovaný povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť uhradiť žalobcovi sumu 17.788,97 Eur na účet intervenienta na strane žalobcu číslo K.: SK XX XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania od žalovaného v rozsahu 100% (druhý výrok).

Z jeho dôvodov vyplýva, že žalobca sa počas konania rozšírenou žalobou (uznesením č.k. 10Csp/46/2018-105 zo dňa 21.12.2018), podanou dňa 13.04.2018, domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť na účet intervenienta náhradu škody, spôsobenú dopravnou nehodou zo dňa 09.04.2016, zavinenou žalobcom, v dôsledku ktorej zomrela matka intervenienta X. Y.. Žalovaná istina pozostáva zo sumy 15.000,- Eur ako náhrady nemajetkovej ujmy, 48,- Eur ako poplatku za dedičské konanie po nebohej (spolu 15.048,- Eur, priznanej intervenientovi ako náhrada škody v trestnom konaní rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 3T/15/2017-428 zo dňa 08.08.2017) a sumy 2.740,97 Eur, predstavujúcej trovy právneho zastúpenia poškodených v trestnom konaní.

Dňa 28.05.2018 vstúpil do konania na strane žalobcu intervenient Y. Y., poškodený pri dopravnej nehode smrťou matky.

Žalovaný so žalobou nesúhlasil a s poukazom na §106 ods.1 OZ a §15 ods. 2 Zákona o PZP namietol premlčanie uplatnenej pohľadávky, pretože k dopravnej nehode došlo dňa 09.04.2016, kedy sa poškodený o vzniku škody dozvedel a žaloba bola doručená súdu až po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty dňa 13.04.2018. Žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný, pretože nepreukázal splnenie predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody; nie je daná ani pasívna vecná legitimácia, pretože náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým po obetiach dopravných nehôd nie je krytá povinným zmluvným poistením. Právny základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, spôsobenej usmrtením blízkych osôb, upravuje §11 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej v texte aj „OZ“), kedy je daná aktívna legitimácia subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým. Namietol neprimeranú výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy. Podľa §5 ods.2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej v texte aj len „z.č. 381/2001 Z.z.“ alebo „Zákon o PZP“) má žalovaný právo odmietnuť plnenie, lebo žalobca bez jeho súhlasu uznal povinnosť nahradiť škodu (nemajetkovú ujmu). Rozsudok v trestnom konaní je záväzný len inter partes a žalovaný nebol účastníkom konania. Nie sú splnené podmienky §4 ods.2 písm. c) Zákona o PZP, lebo žalovaný si splnil včas všetky svoje povinnosti. §4 ods.2 cit. zákona neobsahuje nárok, pod ktorý možno subsumovať súdny poplatok za dedičské konanie, lebo ten s dopravnou nehodou nesúvisí.

Po vykonaní dokazovania, vychádzajúc z §4 ods.1, 2 písm. a), c), ods. 4, §5 ods.2 písm. a), §15 ods.1, 2 Zákona o PZP, §100 ods. 1, 2, §104, §106 ods.1, 2 OZ, okresný súd konštatoval skutkový stav, že rozsudkom č.k. 3T/15/2017-428 zo dňa 08.08.2017, právoplatným 04.09.2017, bol žalobca uznaný vinným z prečinu usmrtenia zavinením dopravnej nehody dňa 09.04.2016, naraziac do chodkyne X. Y., matky intervenienta na strane žalobcu, ktorá zraneniam 11.04.2016 podľahla. Za to mu súd uložil podmienený trest odňatia slobody, trest zákazu činnosti a uložil mu povinnosť nahradiť škodu poškodeným Y. Y. 15.048,- Eur, R. C. 635,02 Eur, R. V. 1.017,84 Eur a Union zdravotnej poisťovni, a.s. 7.961,99 Eur.

Nárok na náhradu škody v trestnom konaní bol uplatnený písomne 09.01.2017 v mene poškodeného Y. Y. - intervenienta z titulu nemajetkovej ujmy v sume 15.000,- Eur a z titulu náhrady súdneho poplatku za konanie o dedičstve po jeho nebohej matke v sume 48,- Eur. Na návrh žalobcu pripustil okresný súd v občianskoprávnom konaní uznesením č.k. 10Csp/46/2018-105 zo dňa 21.12.2018 rozšírenie žaloby o zaplatenie sumy 2.740,97 Eur, predstavujúcu trovy právneho zastúpenia v trestnom konaní.

V čase dopravnej nehody mal žalobca so žalovaným uzatvorenú poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; dňa 30.11.2017 vyzval žalobca písomne žalovaného, aby nahradil Y. Y. škodu 15.048,- Eur, priznanú mu rozsudkom č.k. 3T/15/2017-428 zo dňa 08.08.2017. Žalovaný na výzvu dňa 07.12.2017 žalobcovi písomne oznámil, že na základe rozsudku vyplatil náhradu škody poškodeným R. C. v sume 635,02 Eur, R. V. 938,17 Eur a Union zdravotnej poisťovni, a.s. 7.961,99 Eur; žalobcu žalovaný vyzval, aby doplnil špecifikáciu nároku. V reakcii na odpoveď žalobca dňa 18.12.2017 vyčíslil písomne uplatnený nárok ako nemajetkovú ujmu v sume 15.000,- Eur a súdny poplatok za konanie o dedičstve v sume 48,- Eur; na túto výzvu žalovaný dňa 22.01.2018 plnenie žalobcovi odmietol s poukazom na §5 ods. 1 písm. d) Zákona o PZP.

Okresný súd uzavrel, že predmetom konania je nárok žalobcu na poistné plnenie, ktoré žiada poskytnúť intervenientovi na jeho strane v sume, ktorá bola právoplatne priznaná ako náhrada škody v trestnom konaní a v sume, uplatnenej ako náhrada škody vo forme trov právneho zastúpenia v trestnom konaní. Je bez významu, že miestom plnenia, t.j. účet, na ktorý má žalovaný plniť, nie je žalobcov účet. Aktívna vecná legitimácia žalobcu a pasívna vecná legitimácia žalovaného je daná ich právnym vzťahom, založeným v čase dopravnej nehody platnou a účinnou poistnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej je povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Všetky zložky nároku žalobcu vznikli v dôsledku smrti matky intervenienta, a preto sú nákladmi následkom usmrtenia v zmysle §4 ods.2 písm. a) Zákona o PZP (v prípade právneho zastúpenia možno aplikovať §4 ods.2 písm. c) Zákona o PZP ako účelne vynaložené náklady poškodených na právne zastúpenie pri uplatňovaní nárokov podľa písm. a) v trestnom konaní).

Námietku premlčania vznesenú žalovaným okresný súd nepovažoval za relevantnú, pretože predmetom konania je poistné plnenie, pri posúdení ktorého je potrebné aplikovať §104 OZ; trojročná premlčacia lehota začala plynúť rok po dopravnej nehode, ktorá sa stala 09.04.2017, resp. rok po smrti X. Y. dňa 11.04.2017. Preto žaloba bola dňa 13.04.2018 podaná pred uplynutím trojročnej premlčacej lehoty a uplatnený nárok žalobcu nie je premlčaný.

Okresný súd uveril tvrdeniu žalobcu, že po zavinení dopravnej nehody sa ocitol v ťažkej životnej situácii a proti rozsudku v trestnom konaní sa neodvolal, lebo si bol vedomý, že poškodený intervenient má po

smrti matky právo aspoň na takúto satisfakciu; škoda má byť uhradená z povinného zmluvného poistenia a na iný, ako svoj účet preto, že tieto peniaze patria rodine intervenienta.

Uveril aj tvrdeniu intervenienta, že kvalita jeho života sa po smrti matky výrazne zhoršila: v čase jej smrti žili v jednej domácnosti, spoločne hospodárili, okrem bežných nedorozumení nemali konflikty, ich vzťah bol dobrý; matka mu bola najbližšou osobou a oporou, najmä keď sa liečil zo svojej závislosti a bol nezamestnaný. Priznal, že pred viac ako 10 rokmi užíval marihuanu a pervitín, v roku 2008 bol hospitalizovaný; matka ho viedla k liečbe, podporovala ho a jej zásluhou sa vyliečil. Stratou matky psychicky trpí, po jej smrti nebol schopný ekonomicky udržať byt v F. F., na ktorý si robil nárok aj jeho 96-ročný otec, s ktorým sa nestýka, keďže rodičia sa v minulosti rozviedli a musel sa odsťahovať k 90-ročnej starej matke do obce N. - M.. Stále trpí duševnou poruchou, depresiami, lieči sa na psychiatrii, poberá čiastočný invalidný dôchodok 120,- Eur mesačne. Zo zdravotných dôvodov sa mu nedarí zamestnať sa, prácu si hľadá, v minulosti pracoval v spoločnosti Seligrafika, s.r.o. v Banskej Bystrici, ale po presťahovaní mimo F. F. sa mu každodenné dochádzanie nevypláti. Ekonomicky ho teraz podporuje najmä stará matka, ktorá kupuje stravu, ale aj strýko T. V. s manželkou. Nemajetkovú ujmu vo výške 15.000,- Eur v trestnom konaní uplatnil na základe konzultácie so svojim právnym zástupcom. Jeho tvrdenia potvrdil aj svedok T. V., manžel sestry nebohej matky intervenienta, ktorý okrem toho uviedol, že intervenient bol na svoju matku plne odkázaný, v súčasnosti sa pretíka, snažil si nájsť prácu, ale so zamestnaním v chránených dielňach je problém a do F. F. dochádzať je ďaleko; žije z toho, čo si navarí z domácich zásob, nemá peniaze, aby si objednával obedy. Tvrdenie intervenienta preukazujú aj lekárske správy T. (čl. 43 a nasl. trestného spisu).

Okresný súd konštatoval, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody (tu intervenientovi) požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, musí byť táto náhrada krytá povinným poistením motorového vozidla a z neho likvidovaná, inak by v situáciách, keď škodca (tu žalobca) nedisponuje dostatkom vlastných finančných prostriedkov a majetkom na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým, bolo ich právo na náhradu nemajetkovej ujmy len formálne a nerealizovateľné, hoci existuje povinné zmluvné poistenie, prinášajúce poisťovníam ekonomický profit. Ak teda §4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP upravuje, že poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, je zrejmé, že tieto majú byť plnené z poistného plnenia. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení III. ÚS 646/2015-30 zo dňa 16.12.2015 odpovedal na otázku, či nemajetkovú ujmu v týchto prípadoch treba považovať za náhradu škody v zmysle Zákona o PZP. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte aj „NS SR“) tiež v odôvodnení rozsudku sp.zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky konštatoval, že škodou pre účely Zákona o PZP je aj nemajetková ujma, spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obetí dopravnej nehody, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, a že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

Súd prvej inštancie konštatoval, že rozhodnutie súdu v trestnom konaní o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy vo forme náhrady škody poškodenému je právoplatné a záväzná i pre súd v tomto konaní. Uplatnená výška nemajetkovej ujmy zodpovedá negatívnej zásahu smrťou matky do života poškodeného a je zrejmé, že intervenient ako osoba zvlášť zraniteľná z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu a neschopnosti plne sa pracovne uplatniť smrťou matky, na ktorú bol osobnostne, psychicky i ekonomicky odkázaný, bol výrazne poškodený. Stratil najbližšieho človeka a životnú oporu, z dôvodu ekonomickej neschopnosti udržať byt sa musel presťahovať do iného prostredia vo vzdialenejšej obci, čím stratil primerané zamestnanie v F. F. a možnosť nájsť adekvátne pracovné uplatnenie v mieste bydliska alebo jeho okolí je výrazne limitovaná. Argumenty žalovaného, že intervenient v minulosti požíval návykové látky a dostal sa do stavu, že jeho osobnosť možno charakterizovať ako psychotickú, v tomto kontexte neakceptoval a z tohto hľadiska posudzoval i v lekárskej správe spomenutý konflikt syna s matkou, ktorý vyhodnotil ako ojedinelý exces a nie ako normu vo vzťahu syna a matky.

Preto okresný súd žalobe vyhovel a úspešnému žalobcovi priznal v zmysle §255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“) plnú náhradu trov konania, o výške ktorej rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vyšší súdny úradník s odkazom na §262 ods.2 C.s.p.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podal odvolanie žalovaný z dôvodov uvedených v §365 ods.1 písm. a), d) a h) C.s.p. Neboli splnené procesné podmienky, pretože žalobca sa podanou žalobou domáhal priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy v prospech intervenienta, teda osoby, ktorá sama o sebe nie je stranou v konaní, ale má iba právny záujem na výsledku konania. V civilnom konaní môže súd rozsudkom priznávať práva a ukladať povinnosti zásadne iba stranám

sporu. Závaznosť rozsudku aj na osobu intervenienta je v zmysle §84 C.s.p. podmienená skutočnosťou, že intervenient tvorí so stranou, na ktorej vystupuje, nerozlučné spoločenstvo v zmysle §77 C.s.p., pričom táto okolnosť musí vyplývať z osobitného predpisu; ide pritom o nevyhnutnú zákonnú podmienku, ktorá nie je splnená. Procesné postavenie v predmetnom prípade bolo zvolené arbitrárne v dôsledku toho, že žalobca sa podanou žalobou domáha plnenia v prospech intervenienta, resp. tretej osoby; je vylúčené, aby sa žalobca domáhal plnenia v prospech intervenienta ako subjektu, ktorý nie je stranou v konaní a ktorému z tohto titulu nemožno priznávať práva ani ukladať povinnosti, resp. aby súd priznal rozsudkom intervenientovi akékoľvek práva a povinnosti. Vzhľadom na to, že žalobca žiada plnenie priznať priamo intervenientovi, je priznanie akéhokoľvek plnenia v prospech intervenienta absolútne vylúčené s poukazom na §84 a §77 C.s.p., a preto rozsudok súdu prvej inštancie trpí neodstrániteľnou vadou konania a nebola splnená jedna z procesných podmienok v zmysle §365 ods. 1 písm. a) C.s.p.. Keďže okresný súd túto otázku vyhodnotil tak, že procesné podmienky boli splnené a rozsudkom priznal žalovanú sumu v prospech intervenienta, ide zároveň aj o nesprávne právne posúdenie v zmysle §365 ods. 1 písm. h) C.s.p..

Súčasne súd prvej inštancie v rozsudku vec nesprávne právne posúdil. Nesprávne vyhodnotil aktívnu legitimitáciu žalobcu na podanie žaloby, pričom sa dostatočne nevysporiadal najmä s námietkou žalovaného, že neboli splnené predpoklady na plnenie poisťovateľa, t.j. žalovaného pre žalobcu v prospech intervenienta, resp. následne tretej osoby rozdielnej od intervenienta. Ide o predpoklady: správne vymedzenie poškodeného subjektu, existencia záväzku poisteného na náhradu škody, rozsah zodpovednosti poisteného za škodu a uplatnenie a preukázanie nároku poškodeného na náhradu škody. Okresný súd síce aplikoval na predmetný skutkový stav §4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP, dopustil sa však nesprávnej interpretácie tohto ustanovenia. Poisťovateľ nemá na jeho základe povinnosť namiesto poisteného z PZP nahradiť nároky na náhradu škody ktorémukoľvek subjektu, ale výlučne poškodenému. Ako vyplynulo z vyjadrenia intervenienta na pojednávaní dňa 07.05.2019, bankový účet, na ktorý v súlade so zmenou žaloby mal byť žalovaný zaviazaný na plnenie, patrí v skutočnosti R. V., teda tretej osobe, rozdielnej od intervenienta. Žalovaný má plniť nie poškodenému, ale tretej osobe, s ktorou samotný poškodený nie je v žiadnom rodinnom vzťahu. Takto koncipovaný žalobný petit je z hľadiska §4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP neprípustný a ide o nedostatok aktívnej legitimitácie žalobcu na podanie žaloby. V tomto smere nejde len o zmenu miesta plnenia, keďže žalobca žiadal o plnenie na účet iného subjektu bez toho, aby bol preukázaný záväzkový vzťah medzi intervenientom a týmto subjektom.

Okresný súd ďalej nesprávne vyhodnotil uplatnený nárok žalobcu. Citované ustanovenie Zákona o PZP predpokladá uplatnenie a preukázanie nároku na náhradu škody zo strany poisteného, v tomto prípade žalobcu. Nárok uplatnený v predmetnom konaní žalobcom nebol riadne preukázaný, a to ani po výsluchu intervenienta na pojednávaní dňa 04.06.2019. Výška žalobcom uplatneného nároku bola prevzatá z trestného rozsudku, v ktorom úplne absentuje akékoľvek odôvodnenie priznanej náhrady škody v prospech intervenienta. Žalobca okrem trestného rozsudku nepredložil nijaké podklady, či dôkazy, ktoré by boli spôsobilé preukázať, že mu vznikla škoda, resp. nemajetková ujma v uplatňovanom rozsahu. Nenaplnil ďalší z predpokladov priznania náhrady škody podľa Zákona o PZP, a to preukázanie uplatneného nároku voči poisťovateľovi podľa §4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP.

Aktívnu legitimitáciu žalobcu nie je možné založiť ani s odkazom na uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť spôsobená intervenientovi v dôsledku zapríčinenia smrti nebohej. Zásahy obdobnej povahy je možné kvalifikovať ako zásahy do rodinného a súkromného života podľa §11 a nasl. Občianskeho zákonníka. V takom prípade je daná aktívna legitimitácia tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, pretože právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby. Žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy v prospech intervenienta aj z toho dôvodu, že nebol v žiadnom rodinnom, či obdobnom vzťahu k nebohej, na základe ktorého by sa vôbec mohol domáhať náhrady ujmy, spôsobenej stratou nebohej. Toto právo prislúcha jedine tomu subjektu, ktorý osvedčí existenciu kvalifikovaného vzťahu s nebohou.

Žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto spore na základe §4 ods. 2 Zákona o PZP, v ktorom medzi nárokmi, zahrnutými pod poisťné krytie povinného zmluvného poistenia, nie je zahrnutý nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv.

Záver rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 Q., na ktoré poukázal okresný súd, nie sú aplikovateľné pre slovenskú právnu úpravu. Naopak, opätovne poukázal na rozsudok NS SR sp.zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016, ktorý bol prijatý neskôr, ako citovaný rozsudok Súdneho dvora EÚ, s ktorého závermi sa okresný súd v odôvodnení rozsudku dôkladne nevysporiadal napriek tomu, že ide o kľúčový a podstatný argument, pretože práve tento rozsudok NS SR vylučuje aplikáciu rozsudku SD EÚ C-22/12 Q. na slovenskú právnu úpravu Zákona o PZP. Na vyššie citované rozhodnutie NS

SR nadväzuje aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo/219/2016 zo dňa 15.05.2017. V tejto súvislosti poukázal aj na písomné vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti SR, predložené v zmysle článku 23 štatútu Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, ako aj na uznesenie Ústavného súdu SR III. ÚS 646/2015, ktorého záver považoval za nesprávny a neodôvodnený. Nezákonný je podľa žalovaného aj rozsudok NS SR sp.zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017, na ktorý v odôvodnení svojho rozsudku poukázal okresný súd.

Vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu poukázal aj na nesprávne vyhodnotenie námietky premlčania okresným súdom cez §104 OZ. Na uvedený prípad bolo potrebné aplikovať §15 ods. 2 Zákona o PZP v spojení s §106 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého sa uplatní dvojročná subjektívna premlčacia doba; keďže žalobca podal žalobu až po uplynutí tejto dvojročnej premlčacej doby, odkedy nastala dopravná nehoda, nárok žalobcu bol v okamihu podania žaloby premlčaný a okresný súd mal žalobu zamietnuť.

Okresný súd sa dopustil tiež nesprávneho právneho posúdenia aj ohľadom výšky priznanej škody, resp. nemajetkovej ujmy, ktorú utrpel intervenient. Okresný súd vôbec nevzal do úvahy skutočnosti, ktoré svedčili o zníženej kvalite vzťahu medzi intervenientom a nebohou, na ktoré poukazoval už v priebehu prvostupňového konania žalovaný. Nie je zrejmé, z akých skutočností okresný súd vychádzal pri hodnotení agresívneho správania intervenienta ako excesu, keď bolo preukázané, že v období viacerých rokov užíval návykové látky v takej miere, ktorá si vyžadovala jeho hospitalizáciu, ako aj ambulatnú liečbu. Takéto správanie sa nebohej nepáčilo, nehovoriac o samotnom vplyve dlhodobého užívania návykových látok, ako je marihuana, pervitín na kvalitu medziľudských vzťahov. Výpoveď intervenienta o tom, že jeho vzťah s nebohou bol na dobrej úrovni, treba považovať za nevierohodnú a je potrebné zohľadniť preukázané skutkové okolnosti, ktoré svedčia jednoznačne o zníženej kvalite vzťahu medzi intervenientom a nebohou.

Zo všeobecného hľadiska pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy je dôležitým aspektom to, aby odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti, princíp proporcionality tým spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú predmetnú náhradu s prisúdenou náhradou v iných prípadoch, čo je spôsob, ako dosiahnuť relatívne spravodlivé vyčíslenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Je zrejmé, že pokiaľ zákon nestanoví aspoň rámcovým spôsobom čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy, musí sa súd pri rozhodovaní o určenie jej výšky v každom konkrétnom prípade opierať o judikatúru, najmä čo sa týka skutkovo obdobných vecí. Priznávanie premrštených súm titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch by mohlo predstavovať prostriedok neoprávneného obohacovania sa. Záver, že zmyslom zadostučinenia nie je zdroj obživy, je stabilnou súčasťou rozhodovacej praxe všeobecných súdov (napr. uznesenie NS SR zo dňa 07.12.2009, sp.zn. 3Cdo 292/2009). Poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých bola náhrada nemajetkovej ujmy priznaná v nižších sumách napriek neexistencii zhoršenej kvality vzťahu v dôsledku užívania návykových látok (napr. rozhodnutia Okresných súdov Prievidza sp.zn. 9C/96/2013, Martin sp.zn. 5C/312/2014, Liptovský Mikuláš sp.zn. 4C/130/2009). Súd prvej inštancie ani neuviedol, z akých konkrétnych rozhodnutí vychádzal pri stanovení priznanej sumy v prospech žalobcu.

Súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s ustanovením §5 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP, na ktoré výslovne žalovaný poukázal v záverečnej reči dňa 18.06.2019, a to, že žalobca ako obžalovaný v trestnom konaní sa vzdal odvolania voči trestnému rozsudku, ktorý mu uložil povinnosť nahradiť škodu poškodeným. Žalobca mal vopred informovať žalovaného, resp. požiadať o jeho stanovisko k oprávnenosti nároku poškodených a nie dobrovoľne uznať nárok, pri ktorom nie je isté, či ho poisťovateľ bude kryť z poisťného plnenia. Tým, že takto nepostupoval a nárok intervenienta uznal, resp. vzdal sa opravných prostriedkov proti trestnému rozsudku, ktorým bol sám zaviazaný na náhradu tohto nároku, naplnil podmienky podľa §5 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP na odmietnutie poisťného plnenia žalovaným. Okresný súd tento argument neposúdil náležite, resp. vôbec sa k nemu nevyjadril, hoci je podstatný pre vyhodnotenie prípadnej povinnosti žalovaného plniť, čím došlo k vade konania pred súdom prvej inštancie, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle §365 ods. 1 písm. d) C.s.p.

Za vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, treba okrem vyššie uvedeného považovať aj skutočnosť, že žalovaný bol rozsudkom zaviazaný na plnenie, ktorého oprávnenosť a rozsah v pôvodnom trestnom konaní nemal možnosť ovplyvniť. Rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z trestného rozsudku, pričom v trestnom konaní žalovaný nebol účastníkom konania. Nemajetková ujma spôsobená zásahom do osobnostných práv poškodeného v dôsledku straty blízkej osoby pri dopravnej nehode nebýva obvykle predmetom trestného konania, keďže ide o ujmu, ktorá má skôr občianskoprávny charakter. Z tohto dôvodu býva zväčša predmetom následného civilného konania, v rámci ktorého sa vykonáva dokazovanie na určenie opodstatnenosti, prípadne rozsahu

a podmienok nároku na jej náhradu. V tomto druhu konaní potom býva účastníkom konania, resp. aspoň intervenientom v zmysle ustanovení §81 a nasl. C.s.p. aj poisťovateľ. Keďže otázka náhrady škody (nemajetkovej ujmy) poškodeného (intervenienta) bola rozhodnutá už v rámci hore uvedeného trestného konania, žalovaný bol zbavený možnosti konať v tejto otázke pred súdom a vyjadriť sa k základu uplatneného nároku a k jeho výške. V dôsledku toho došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý súdny proces v zmysle článku 46 Ústavy SR a tým aj k vade konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa §365 ods. 1 písm. d) C.s.p.

Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu.

3. Intervenient vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať intervenientovi právo na náhradu trov odvolacieho konania od žalovaného v rozsahu 100 %.

Tvrdenie žalovaného o nesplnení procesných podmienok v tom, že žalobca sa domáhal priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy v prospech intervenienta, teda osoby, ktorá sama o sebe nie je stranou v konaní, ale má iba právny záujem na výsledku konania, neobstojí. Žalobca sa žalobou domáhal priznania nároku vo svoj prospech, ktorý však žiadal vyplatiť na účet intervenienta. Účet intervenienta bol označený ako platobné miesto a aj zo znenia výroku napadnutého rozsudku je zrejmé, že plnenie bolo priznané v prospech žalobcu a nie v prospech intervenienta. Boli teda splnené procesné podmienky a napadnuté rozhodnutie nijako neodporuje §77 a §84 C.s.p.

Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu vzhľadom na §4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP tiež neobstojí. Rozsudok okresného súdu jednoznačne uvádza, že poisťné plnenie predstavuje náhradu škody poškodenému, a preto nie je významné, že miestom plnenia, t.j. účet, na ktorý má žalovaný plniť, nie je žalobcov účet. Plnenie, spočívajúce v náhrade škody poškodenému za žalobcu, je de facto plnením v prospech žalobcu. Nie je rozhodujúce, či je miestom plnenia priamo účet intervenienta - poškodeného alebo účet tretej osoby, pokiaľ intervenient s takouto formou plnenia súhlasí. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť poškodeného prijať plnenie výlučne na jemu patriaci účet. Navyše s R. V., majiteľkou účtu, je žalobca v príbuzenskom vzťahu, pretože sa jedná o sestru jeho nebohej matky, t.j. jeho tetu.

Ani tvrdenie žalovaného o tom, že zo strany žalobcu nebol preukázaný vznik škody, resp. nemajetková ujma v uplatňovanom rozsahu neobstojí, pretože súd prvej inštancie v konaní vypočul poškodeného, ako aj jeho strýka T. V., pričom týmito dôkazmi jednoznačne bol preukázaný vznik nemajetkovej ujmy. Aktívna vecná legitímácia žalobcu jednoznačne vyplýva z §4 ods. 2 Zákona o PZP, ktorý oprávňuje žalobcu žiadať od žalovaného poisťné plnenie, zodpovedajúce výške náhrady škody, ktorú je žalovaný povinný za žalobcu uhradiť intervenientovi, na tom nič nemení povaha vzniknutého nároku na náhradu škody, t.j. či sa jedná o nemajetkovú ujmu alebo nie.

Na námietku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore vzhľadom na §4 ods. 2 Zákona o PZP s poukazom na nemožnosť aplikácie rozsudku SD EÚ C-22/12 Q. na slovenskú právnu úpravu, ako aj na nesprávne a nezákonné závery v uznesení Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS 646/2015 a v rozsudku NS SR sp.zn. 6MCdo 1/2016 intervenient poukázal, že rozsudok NS SR sp.zn. 6MCdo 1/2016 bol publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk NS SR č. 8/2018 ako judikát č. R61/2018. Zbierka rozhodnutí a stanovísk NS SR pritom slúži práve na zverejňovanie právoplatných rozhodnutí zásadného významu, za účelom zjednotenia výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. NS SR v predmetnom rozhodnutí jednoznačne uviedol, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je aj nemajetková ujma, spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla; v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Toto rozhodnutie bolo Najvyšším súdom SR vydané neskôr, ako žalovaným citované rozhodnutia NS SR, ktoré vylučovali aplikáciu rozsudku SD EÚ C-22/2012 vo veci Q. na slovenskú právnu úpravu, ktoré je tým pádom potrebné považovať za prekonané. Predmetný rozsudok NS SR nebol do dnešného dňa zrušený, ani jeho závery neboli nijakým kvalifikovaným spôsobom vyvrátené alebo spochybnené, je potrebné ho považovať za záväzný, na čom nič nemení ani subjektívne presvedčenie žalovaného o jeho nezákonnosti. Intervenient poukázal na to, že vydanie predmetného rozhodnutia NS SR nie je v rozpore s princípom právnej istoty, keďže rozhodovacia prax v otázke, či náhrada nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu poistenia v zmysle ustanovenia §4 ods. 2 Zákona o PZP, nebolo možné považovať za jednotnú ani pred vydaním rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6MCdo 1/2016. Ilustratívne poukázal na uznesenia NS SR sp.zn. 8Cdo 1361/2015 zo dňa 26.06.2017 a sp.zn. 3Cdo 234/2017 zo dňa 17.04.2018, ktorými uvedené dovolacie senáty predložili vec na rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia NS SR s odôvodnením, že sa mienia odkloniť od doterajšej

súdnej praxe. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 31Cdo 1704/2016 zo dňa 18.10.2017, ktorý eurokonformným výkladom práva dospel k záveru, že pod náhradu škody na zdraví alebo usmrtením podľa §6 ods. 2 zákona č. 168/1999 Sb. o poistení zodpovednosti za ujmu spôsobenú prevádzkou vozidla je možné podradiť aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa §11 a §13 Občianskeho zákonníka, a preto poistenie zodpovednosti za prevádzku vozidla zahŕňalo podľa úpravy, účinnej do 31.12.2013 tiež náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Aj z minulosti sú známe prípady, kedy došlo ku zmene rozhodovacej praxe v nadväznosti na odlišný výklad dotknutých ustanovení všeobecných právnych predpisov, ktorý mal za následok postupné prekonanie dovtedajších právnych názorov. Práve zverejňovanie judikátov v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR je jedným z prostriedkov zjednocovania rozhodovacej praxe a v tejto optike je aj judikát R61/2018 potrebné považovať za určujúci pre posúdenie tejto právnej otázky. Poukázal aj na rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo 6/2017, podľa ktorého ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach NS SR alebo dokonca aj jednotlivo v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.

Z uvedeného je zrejmé, že žalovaným citované súdne rozhodnutia a výkladové stanoviská sú už v súčasnosti vývojovo prekonané a jeho pasívnu vecnú legitimitáciu je potrebné vo svetle aktuálnej judikatúry považovať za nesporne danú.

Ohľadom námietky premlčania uplatneného nároku žalovaným intervenient v plnom rozsahu odkázal na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie.

Čo sa týka otázky primeranosti výšky náhrady škody (nemajetkovej ujmy), nestotožnil sa s tvrdením žalovaného o zníženej kvalite vzťahu medzi intervenientom a nebohrou. Okresný súd správne vyhodnotil, že okolnosti, ktorými argumentuje žalovaný (v minulosti zdokumentované užívanie návykových látok), nie sú z hľadiska určenia výšky nemajetkovej ujmy právne významné. Je nepochybné, že bol intervenient v minulosti z dôvodu užívania návykových látok hospitalizovaný, nebolo však preukázané, že by táto skutočnosť zásadným spôsobom znižovala kvalitu jeho vzťahu s nebohrou matkou, resp. že by mala vplyv na závažnosť zásahu, ktorý intervenient smrťou matky utrpel. S matkou mal dobrý vzťah, bola jeho jedinou blízkou osobou, bol na ňu citovo naviazaný, bol od nej existenčne závislý; tieto skutočnosti v rámci svojho výsluchu potvrdil svedok T. V., nie je dôvod spochybňovať kvalitu vzťahu medzi intervenientom a jeho matkou len na základe jedného incidentu z roku 2014, opísaného v lekárskej správe. O priamych dopadoch smrti matky na život intervenienta svedčí zhoršenie jeho psychického stavu, ako aj to, že sa musel nedobrovoľne odsťahovať z miesta svojho dovtedajšieho bydliska, pretože aj vzhľadom na svoj zdravotný stav a s tým spojené zárobkové možnosti nebol schopný uhrádzať náklady spojené s bývaním. V súčasnosti je finančne odkázaný na pomoc svojej rodiny, má obmedzené možnosti si nájsť primerané zamestnanie, priamo v mieste jeho súčasného bydliska v obci N.-M. nie sú k dispozícii žiadne pre neho vhodné pracovné miesta a v prípade dochádzania do F. F., či iného mesta, je limitovaný svojou nepriaznivou finančnou situáciou. Je teda zrejmé, že smrť matky predstavovala pre intervenienta zásadný zásah do jeho osobnostnej sféry, prišiel nielen o najbližšiu osobu vo svojom živote, ale okrem ujmy v citovej rovine, sa zároveň dostal aj do existenčných problémov, pretože na matke bol finančne závislý a v dôsledku dlhodobých zdravotných problémov si sám nie je schopný nájsť primeranú prácu. Priznanú výšku náhrady škody (nemajetkovej ujmy) nemožno považovať za neprimeranú ani vzhľadom na existujúce súdne rozhodnutia v obdobných prípadoch. Poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Zvolen sp.zn. 9C/174/2015 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 14Co/19/2017, rozhodnutie Okresného súdu Poprad sp.zn. 9C/45/2011 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/137/2017, rozhodnutie Okresného súdu Brezno sp.zn. 2C/61/2010 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/465/2014. Okresným súdom prvej inštancie priznaná náhrada škody je preto primeraná a nijako nevybočuje z rámca priznaných náhrad v iných obdobných konaniach.

Žalovaný ďalej v odvolaní namieta, že okresný súd sa vôbec nevysporiadal s §5 ods.2 písm. a) Zákona o PZP, podľa ktorého mu vzniklo právo odmietnuť poistné plnenie, keďže žalobca v trestnom konaní dobrovoľne uznal nárok poškodeného, pričom o tom vopred neinformoval žalovaného. Podľa názoru intervenienta postup žalobcu v rámci trestného konania nepredstavuje takú skutočnosť, ktorá by žalovaného oprávňovala odmietnuť poistné plnenie v zmysle §5 ods.2 písm. a) Zákona o PZP. Toto ustanovenie sa aplikuje najmä v prípadoch, keď prichádzajú do úvahy výluky z poistenia zodpovednosti

podľa §5 ods.1 Zákona o PZP a poistený sa napriek tomu zaviazal, že škodu nahradí, čo však nie je prípad žalobcu. Výška škody nebola svojvoľne určená žalobcom či intervenientom, ale o nej riadne rozhodoval súd v trestnom konaní. Je faktom, že trestné konanie nie je sporovým konaním v zmysle civilného kontradiktórneho procesu, ale jeho účastníkom je i prokurátor. Preto priznanú výšku náhrady škody nemožno považovať za výsledok neobjektívnej dohody účastníkov trestného konania, ktorú by súd len nekriticky schválil.

Výškou škody sa navyše v tomto konaní opakovane zaoberal aj súd prvej inštancie, ktorý ju rovnako ako súd rozhodujúci v trestnom konaní považoval za primeranú, a to aj po zohľadnení všetkých námietok žalovaného. Údajná nedostatočná procesná aktivita žalobcu v trestnom konaní preto nemôže byť dôvodom, ktorý by žalovaného oprávňoval poistné plnenie odmietnuť. Žalovaný nijako nepreukázal, že žalobca uznal povinnosť nahradiť škodu, alebo jej časť nad rámec poistného plnenia, ktoré by inak žalovaný bol povinný poskytnúť podľa Zákona o PZP. Naopak, povinnosť žalovaného poskytnúť poistné plnenie vo výške, ktorá bola určená rozsudkom, vydaným v trestnom konaní, bola potvrdená aj súdom prvej inštancie.

Nestotožnil sa s tvrdením žalovaného, podľa ktorého mu mala byť odňatá možnosť konať pred súdom a malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces tým, že nemal možnosť ovplyvniť oprávnenosť a rozsah plnenia v trestnom konaní. Skutočnosť, že žalovaný nebol účastníkom trestného konania, v ktorom sa okrem iného rozhodovalo aj o výške náhrady škody, ktorú bol žalovaný povinný nahradiť poškodenému, nemožno v žiadnom prípade interpretovať ako porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces. Zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku súdu konajúceho v trestnom konaní nevyplývala povinnosť konať ako s účastníkom trestného konania aj so žalovaným, a preto postupom súdu nemohlo dôjsť ku žiadnemu zásahu do práv žalovaného.

Týmto spôsobom nemožno interpretovať ani skutočnosť, že si poškodený riadne a v súlade s §46 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestného poriadku voči žalobcovi ako obvinenému uplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody, ktorý mu v tomto konaní napokon bol aj priznaný. Úplne bez významu v tejto súvislosti je argumentácia žalovaného o tom, že nemajetková ujma, spôsobená zásahom do osobnostných práv poškodeného v dôsledku straty blízkej osoby pri dopravnej nehode, nebýva obvykle predmetom trestného konania. Uplatnením práv, ktoré poškodenému priamo vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku, nemôže zároveň dôjsť do zásahu práva poškodeného na spravodlivý proces, a to len z dôvodu, že žalovaný spôsob uplatnenia nároku na náhradu škody nemajetkovej ujmy, zvolený poškodeným, nepovažuje za obvyklý resp. s ním nesúhlasí. Hoci súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní zohľadnil rozhodnutie, vydané súdom v trestnom konaní, v žiadnom prípade nemožno tvrdiť, že toto len mechanicky prevzal. Sám opakovane posudzoval výšku uplatneného nároku na náhradu škody (nemajetkovej ujmy), za týmto účelom vykonal aj dokazovanie, a teda poskytol žalovanému dostatočný priestor na uplatnenie prostriedkov procesnej obrany, s ktorými sa vo vydanom rozhodnutí aj riadne vysporiadal.

Namietané odňatie práva žalovaného konať pred súdom a porušenie práva na spravodlivý proces vo svojej podstate smeruje voči postupu súdu v trestnom konaní (žalovaný namieta, že nebol účastníkom trestného konania, a teda sa uplatnenému nároku na náhradu škody nemohol vyjadriť) a teda sa nejedná o dôvody, ktoré by mohli viesť k zrušeniu rozhodnutia, vydaného v civilnom sporovom konaní. Preto boli splnené procesné podmienky na vydanie rozhodnutia, súd prvej inštancie vec skutkovo a právne správne posúdil, pričom sa náležite vysporiadal s podstatnou časťou argumentácie žalovaného. Rozhodnutie súdu prvej inštancie ani konanie, ktoré mu predchádzalo, nie je zaťažené žiadnymi vadami, ktoré by odôvodňovali zmenu, či zrušenie odvolaním napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť a žiadal priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Stotožnil sa so závermi, uvedenými v napadnutom rozsudku, že žalovaný počas celého konania neuviedol žiadne skutočnosti a nepredložil ani jeden dôkaz, ktorými by vyvrátil tvrdenia žalobcu alebo ktoré by mali akýkoľvek vplyv na dôvodnosť žaloby. Žalovaný nárok bol preukázaný dostatočne vzhľadom na okolnosti vzniku poistnej udalosti, nemožno od žalobcu požadovať iné dôkazy ako tie, ktoré v konaní boli poskytnuté. Samotný nárok bol preukázaný už v trestnom konaní Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 3T/15/2017. Žalovaný svoju povinnosť, vyplývajúcu z ustanovení Zákona o PZP splnil len čiastočne, preto bol žalobca so zostávajúcim nárokom nútený obrátiť sa na súd. Námietky žalovaného, týkajúce sa aktívnej a pasívnej legitímácie, sú účelové a nedôvodné, pred súdnym konaním žalovaný vyplácal poistné plnenie poškodeným v mene žalobcu ako poisteného a jedinou námietkou, z akého dôvodu neplnil Y. Y. bolo, že sa jedná o náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, ktorá podľa jeho názoru nie je krytá povinným zmluvným poistením. Námietkami ohľadom aktívnej a pasívnej legitímácie sa okresný súd podrobne vysporiadal vo svojom rozsudku.

Aktívna legitímácia vyplýva jednoznačne z §4 ods.2 písm. a) Zákona o PZP (poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému). Žalobca bol preto jednoznačne oprávnený na podanie žaloby. Toto právo mu priznáva zákon a mohol požadovať plnenie v prospech poškodeného, keďže zákon je tak koncipovaný.

K námietkam ohľadom pasívnej legitímácie poukázal na svoje vyjadrenie v priebehu súdneho konania, pričom z výkladu Zákona o PZP vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy má byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia, čo vyplýva nielen z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-22/12 V. Q. proti C. T. a F. Q. z 24.10.2013, ale aj z uznesenia Ústavného súdu SR III. ÚS 646/2015 zo dňa 16.12.2015 a rozsudku NS SR sp.zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017. Rozhodnutie NS SR bolo navyše publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR č.8/2018 ako judikát č. R 61/2018. Akékoľvek spochybňovanie pasívnej legitímácie považoval preto za vyvrátené judikatúrou troch najvyšších súdnych autorít, pričom pokiaľ existovali judikáty s rozdielnym výkladom, jednoznačne došlo k ich zjednoteniu vyhlásením v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR.

Ku námietke premlčania žalobca uviedol, že žalovaný účelovo opomenul, že v zmysle §104 OZ pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti. Nie je teda zrejmé, prečo by sa toto ustanovenie v danom prípade nemalo uplatniť a okresný súd správne vyhodnotil nedôvodnosť tejto námietky.

Námietky žalovaného ohľadom neprimeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy považoval za ničím nepodložené a nemôžu zakladať akýkoľvek odvolací dôvod, keď je na úvahe a hodnotení súdu, v akej výške bude táto priznaná v závislosti od konkrétnych okolností. Priznaná suma sa nijakým spôsobom nevymyká zo súm priemerne judikovaných a prvostupňové rozhodnutia, na ktoré poukázal žalovaný, boli pravdepodobne najnižšie, ktoré boli za jeho účasti priznané z dôvodu osobitných okolností. Suma, uplatňovaná v tomto konaní, bola pritom hodnotená dvomi rozdielnymi sudcami, a to v priebehu trestného konania 3T/15/2017 ako aj v priebehu predmetného občianskoprávneho konania.

Ako nedôvodnú navrhol vyhodnotiť aj námietku žalovaného vo vzťahu odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom a porušeniu práva na spravodlivý proces. Práve v tomto prípade sa okresný súd priklonil na stranu žalovaného a napriek námietkam žalobcu ohľadom viazanosti súdu rozhodnutím v trestnom konaní 3T/15/2017 duplicitne vykonal dokazovanie výsluchom poškodeného, počas ktorého žalovaný kládol poškodenému viaceré otázky, súvisiace s výškou nemajetkovej ujmy. Skutočnosť, či žalovaný bol účastníkom trestného konania, preto nemá na výsledok tohto sporu takmer žiadny vplyv, keď dokazovanie ohľadom výšky škody prebehlo opätovne za účasti žalovaného, teda jeho námietky v tomto smere stratili význam.

Okresný súd vec správne právne vyhodnotil a svoje rozhodnutie založil s ohľadom na predložené dôkazy a v súlade so zákonnými ustanoveniami.

5. Ďalšie vyjadrenia v spore podané neboli.

6. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podaného včas stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§359, §362 C.s.p.), vec preskúmal v rozsahu určenom §380 ods. 1, 2 C.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle §385 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa §387 ods. 1,2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

7. Podľa § 387 ods. 1,2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaného, ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§380 ods. 2 C.s.p.).

Odvolací súd sa nestotožňuje s odôvodnením rozhodnutia okresného súdu len v bode 19. ohľadom uplatnenej námietky premlčania vo vzťahu ku nemajetkovej ujme, ktorá je predmetom časti tohto sporu.

9. Žalovaný v odvolaní nastoľuje otázky, venujúce sa nesplneniu procesných podmienok, nedostatku aktívnej legitímácie, nedostatku pasívnej legitímácie a výške priznaného odškodného.

Predovšetkým tvrdenie žalovaného ohľadom nesplnenia procesných podmienok, ktoré videl v tom, že žalobca sa podanou žalobou domáhal priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy v prospech intervenienta, teda osoby, ktorá sama osebe nie je stranou v konaní, ale má iba právny záujem na výsledku konania, je potrebné odmietnuť ako nesprávne.

Už Občiansky súdny poriadok upravoval výrok (enunciát) ako ústredný bod celého rozhodnutia, vyjadrujúci záverečný úsudok súdu o prejednávanej veci; predpisoval nielen určitosť petitu žaloby, ale aj určitosť enunciátu. Civilný sporový poriadok taktiež upravuje demonštratívny výpočet druhov žalôb, ktorými sú žaloba na plnenie, žaloba na usporiadanie práv a povinností (žaloba o vysporiadanie), určovací žaloba a žaloba o určenie právnej skutočnosti. Obidva procesné poriadky nevyklúčujú existenciu rozsudku, ukladajúceho žalovanému povinnosť plniť v prospech tretej osoby a nie v prospech žalobcu, kde najčastejším prípadom nároku na plnenie v prospech tretej osoby je nárok na plnenie z poistenia zo zodpovednosti, uplatnený poisteným voči poisťovni so žiadosťou, aby za neho plnila tretia osoba, t.j. poškodenému a pozbavila ho tak záväzkov, uplatnených voči nemu touto osobou. Ide o tzv. liberačný (oslobodzovací) petit. Zmluvnou stranou poisťovne je totiž iba poistený a nie tretia osoba (poškodený). V zmysle §823 OZ náhradu platí poisťovateľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poisťovateľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak. V tomto ustanovení je vyjadrený princíp, z ktorého odchýlku môže ustanoviť len osobitný predpis (rozsudok NS SR sp.zn.1Cdo 76/2004 z 23.11.2004), v danom prípade zákon č. 381/2001 Z.z., ktorý v §15 ods.1 poskytuje oprávnenie poškodenému uplatňovať škodu priamo od poisťovateľa. Ako uvádza dôvodová správa k tomuto zákonu, poškodený má generálne priamy nárok na náhradu škody proti zodpovednostnému poisťovateľovi (action direct). Zvýšená ochrana poškodeného si vyžaduje, aby právo na náhradu škody bolo garantované aj vtedy, ak poistený porušil poisťovnú zmluvu takým spôsobom, že by poisťiteľ vo vzťahu k nemu síce mohol odmietnuť plnenie z poistenia zodpovednosti, ale nemôže tak urobiť vo vzťahu k poškodenému. Ak si poškodený bude uplatňovať nárok na náhradu škody cestou súdu len proti poistenému, musí o podaní žaloby informovať aj poisťiteľa, ktorý vzhľadom na hmotnoprávne postavenie voči poškodenému bude mať v občianskom súdnom konaní postavenie nerozlučného procesného spoločníka. Vzhľadom na zavedenie priameho nároku poškodeného proti poisťovateľovi sa počíta s tým, že poisťiteľ môže od poškodeného požadovať informácie a doklady potrebné na stanovenie výšky poisťového plnenia. Nárok poškodeného voči nemu sa premlčí v rovnakej lehote ako jeho nárok na náhradu škody proti škodcovi (pozri §106 Občianskeho zákonníka).

Zo žaloby v prejednávanej veci vyplýva, že žalobca navrhol uložiť povinnosť žalovanému zaplatiť mu žalovanú sumu a ako miesto plnenia uviedol účet intervenienta. V danom prípade teda nešlo o plnenie v prospech tretej osoby, ktorú možnosť ponúkajú procesné predpisy, pretože žalobca (poistený škodca) žiadal plniť pre seba na účet poškodeného intervenienta, ktorý uviedol ako miesto plnenia. Intervenient ako poškodený teda nevyužil svoje právo žalovať priamo poisťovateľa, t.j. žalovaného a takáto povinnosť mu nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu.

V tejto súvislosti neobstojí ani odvolacia námietka vo vzťahu k nútenému, či nerozlučnému spoločenstvu na strane žalobcu a intervenienta; žalobca a intervenient netvoria nerozlučné spoločenstvo v zmysle §77 C.s.p. Ustanovenie §84 C.s.p. rieši prípady, v ktorých z hmotného práva vyplýva, že intervenient a strana, na ktorej vystupuje, budú tvoriť nerozlučné procesné spoločenstvo (v ktorých prípadoch sú právoplatné rozsudky účinné, resp. záväzné aj pre iné osoby, alebo pre každého). O takýto prípad v prejednávanej veci nejde; žalobca, ktorý má prostredníctvom poisťovnej zmluvy z povinného zmluvného poistenia v zmysle z.č. 381/2001 Z.z. právny vzťah so žalovaným, navrhuje uložiť povinnosť žalovanému plniť v prospech poškodeného intervenienta, ktorý jeho (žalobcovým) zavinením stratil pri dopravnej nehode matku. Okruh účastníkov sporu určuje žalobca a tento podal žalobu voči žalovanému; na strane žalobcu vstúpil do konania z vlastnej vôle intervenient; jeho vstup v zmysle §83 druhá strana - žalovaný - nenamietala, nenavrchovala, aby súd rozhodol, že vstup intervenienta nie je prípustný; prípustnosť vstupu intervenienta skúma súd výlučne na návrh, nemôže ho vylúčiť z konania ex offa, a to ani vtedy, ak jeho právny záujem na výsledku konania absentuje. Procesné postavenie intervenienta v prejednávanej veci nezaniklo a zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva, že by v prejednávanej veci tvoril žalobca a intervenient nerozlučné spoločenstvo podľa §77 C.s.p.; potom námietka žalovaného v odvolaní, že je vylúčené vzhľadom na to, že žalobca a intervenient netvoria nerozlučné spoločenstvo, aby sa žalobca domáhal plnenia v prospech intervenienta ako subjektu, ktorý nie je stranou v konaní a ktorému z tohto titulu nemožno priznávať práva, ani ukladať povinnosti, a preto nie sú splnené procesné podmienky v zmysle §365 ods.1 písm. a) C.s.p., čím ide o nesprávne právne posúdenie v zmysle §365 ods. 1 písm. h) C.s.p., je irelevantná.

10. Žalovaný poukazuje na možnosť odmietnuť plnenie žalobcovi vzhľadom na to, že tento sa neodvolal proti trestnému rozsudku. Krajský súd zhodne s názorom intervenienta a s poukazom na dôvodovú správu k zákonu č. 381/2001 Z.z. má za to, že v ustanovení §5 zákon vymedzuje výluky z poistenia, t.j. jednotlivé prípady škôd, ktoré poisťiteľ nie je povinný nahradiť za poisteného, ak sa v poistnej zmluve nezaviazal niektoré z týchto škôd hradiť, prípadne počíta s výlukou v prípade škôd, ktoré nevznikli v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Dikcia tohto ustanovenia - bez súhlasu poisťovateľa uzná povinnosť nahradiť škodu alebo jej časť nad rámec poistného plnenia, ktoré by inak poisťovateľ bol povinný poskytnúť podľa tohto zákona - predpokladá uznanie škody v podobe právneho úkonu poisteného, ktorým prejaví svoju vôľu, smerujúcu k nahradeniu škody. V prejednávanej spore žalobca bol odsúdený za prečin usmrtenia matky poškodeného intervenienta trestným rozsudkom súdu prvej inštancie okrem iného v rámci adhézneho konania k náhrade škody aj intervenientovi. Akceptovanie trestu v celom rozsahu pre nevyužitie obrany v odvolacom konaní, keď práva podať odvolanie sa vzdal okrem žalobcu aj prokurátor, nemožno žalobcovi pričítať na ťarchu; nemožno stotožňovať jeho vôľu uznať škodu v zmysle §5 ods.2 písm. a) z.č. 381/2001 Z.z. s jeho právom podať odvolanie proti rozsudku v trestnom konaní.

11. Námietka nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v zmysle §4 ods. 2 písm. a) z.č. 381/2001 Z.z., ktoré ustanovenie podľa názoru žalovaného okresný súd nesprávne aplikoval, tiež nie je dôvodná. Ako krajský súd uviedol v dôvodoch svojho rozhodnutia vyššie, zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť poškodeného prijať plnenie výlučne na jemu patriaci účet, nie je rozhodujúce, či je miestom plnenia priamo účet intervenienta, alebo účet tretej osoby, pokiaľ intervenient s takouto formou plnenia súhlasí.

Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zistiteľné, že účet, uvedený v prvom výroku rozsudku okresného súdu, patrí R. V., sestre nebohej matky intervenienta. Jej manžel T. V. bol v spore vypočutý ako svedok, ktorý okrem iného preukazoval aj vznik nemajetkovej ujmy.

Aktívna vecná legitímácia žalobcu vyplýva jednoznačne z ustanovenia §4 ods. 2 z.č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého poistený (žalobca) má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ (žalovaný) za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, t.j. oprávňuje žalobcu žiadať od žalovaného poistné plnenie, zodpovedajúce výške náhrady škody, ktorú je žalobca povinný uhradiť intervenientovi.

12. Žalovaný namieta v odvolaní rovnako ako v priebehu celého konania pred prvostupňovým súdom svoju pasívnu vecnú legitímáciu v predmetnom spore z dôvodu, že §4 ods. 2 Zákona o PZP medzi nároky, ktoré sú zahrnuté pod poistné krytie povinného zmluvného poistenia, nezahŕňa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv. V tejto súvislosti v najrozsiahlejšej časti svojho odvolania podrobuje kritike rozhodnutie NS SR sp.zn. 6MCdo/1/2016, na ktoré vo svojom rozhodnutí odkazuje okresný súd, za nezákonné považuje závery uznesenia Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS 646/2015 a tvrdí, že na slovenskú právnu úpravu nemožno aplikovať rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 V. Q. proti C. T. a F. Q..

Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s vyjadrením intervenienta a žalobcu k uvedeným skutočnostiam o tom, že predmetný rozsudok NS SR sp.zn. 6MCdo/1/2016 bol publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR č. 8/18 ako judikát R61/2018, pričom Zbierka rozhodnutí a stanovísk NS SR slúži na zverejňovanie právoplatných rozhodnutí zásadného významu za účelom zjednotenia výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Akékoľvek spochybňovanie pasívnej legitímácie je vyvrátené judikatúrou najvyšších súdnych autorít, ktorý záver možno zhrnúť definovaním pasívnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy tak, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je aj nemajetková ujma, spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Preto v spore o náhradu takejto ujmy poisťovňa pasívne legitimovaná je.

Odvolací súd akcentuje, že NS SR v rozhodnutí sp.zn. 3Cdo/6/2017 definoval ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu ako rozhodovaciu prax, vyjadrenú predovšetkým v stanoviskách alebo v rozhodnutiach NS SR, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach NS SR, ale dokonca aj jednotlivito v doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované rozhodnutia NS SR názory, obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali).

Žalovaným citované súdne rozhodnutia a výkladové stanoviská sú už v súčasnosti vývojovo prekonané a jeho pasívnu vecnú legitimitáciu je potrebné vo svetle aktuálnej judikatúry považovať za nesporne danú.

13. Žalovaný v odvolaní namieta primeranosť výšky náhrady škody (nemajetkovej ujmy) s odkazom na zníženú kvalitu vzťahu medzi intervenientom a jeho nebohou matkou. I keď okresný súd v odvolaní napadnutom rozsudku neodôvodňoval podrobne výšku priznanej ujmy, nepochybne správne prihliadal na kritériá, ktoré sú pri rozhodovaní o výške odškodnenia potrebné zohľadniť; aj v tomto smere vykonal súd prvej inštancie dostatočné dokazovanie a hoci vykonané dôkazy nenašli odozvu v písomne vypracovanom rozsudku, pričom mohli byť odpoveďou aj na túto odvolaciu námietku žalovaného, jeho rozhodnutie je aj čo do výšky nároku správne.

Pre úplnosť odôvodnenia a potvrdenia správnosti súdneho rozhodnutia krajský súd dopĺňa, že výška nemajetkovej ujmy v peniazoch je určovaná voľnou úvahou súdu, ktorý musí prihliadať na zákonné kritériá závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo. Konkrétna výška náhrady musí zohľadňovať všetky okolnosti daného prípadu, musí byť aj v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy je nutné posudzovať s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. Prvoinštančný súd síce nevenoval týmto kritériám väčšiu pozornosť, avšak v podstate poukázal na to, že ujma, ktorá vznikla intervenientovi, nie je reparovateľná a priznaná náhrada slúži len na jej zmiernenie.

14. V tejto súvislosti odvolateľ vyčíta okresnému súdu, že nepoukázal na žiadne súdne rozhodnutia v obdobných veciach a sám prezentoval, poukazujúc na neprimeranosť priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, alternatívu v rozsudkoch všeobecných súdov Slovenskej republiky. Krajský súd sa so závermi okresného súdu ohľadom výšky nemajetkovej ujmy stotožňuje; poukazuje na vyjadrenia intervenienta i žalobcu k odvolaniu, v ktorých citujú aktuálne rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky, negujúcich závery súdov, na ktoré poukazoval žalovaný v odvolaní.

15. Na doplnenie krajský súd ponúka jednoznačnú komparáciu s rozhodnutiami vyšších súdov v obdobných veciach a poukazuje na závery, vyplývajúce z existujúcej judikatúry najvyšších súdnych autorít. Napríklad z rozhodnutia NS SR sp.zn. 6Cdo/60/2016 vyplýva, že manželovi nebohej bolo priznaných z požadovaných 90.000,- Eur 45.000,- Eur, ďalším rozhodnutím NS SR sp.zn. 6Cdo/92/2015 bolo rodičom nebohej dcéry priznaných po 40.000,- Eur; manželke a deťom (plnoletému i maloletému) nebohej bolo rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/465/2014 zo dňa 30.07.2015, ktorým potvrdzoval rozsudok Okresného súdu Brezno č.k. 2C/61/2010-261 zo dňa 05.02.2014, priznaných po 33.500,- Eur; rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 13C/126/2010-267 zo dňa 01.10.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 01.07.2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- Eur za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky; rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 11Co/139/2019 zo dňa 27.02.2020 bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Zvolen č.k. 11C/46/2017-122 zo dňa 11.04.2019, ktorým okresný súd uložil žalovanému (poisťovní) povinnosť nahradiť manželke nebohej poškodeného náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 35.000,- Eur a pozostalým plnoletým deťom po 30.000,- Eur. Krajský súd v Žiline v rozhodnutí sp.zn. 7Co/578/2014 pri jednoduchej komparácii s rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade V. c/a Slovenská republika, ktorý priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu v sume 25.000,- Eur, pričom neoprávneným zásahom (nekonaním štátnych orgánov, ktoré v konečnom dôsledku viedlo k nezabráneniu trestného činu) do osobnostných práv bolo zasiahnuté usmrtením jej oboch maloletých detí (vo veku 5 rokov a 1 rok) konštatoval, že zvolil dotknuté rozhodnutie za východisko aj z toho titulu, že ...ohľadom nemajetkovej ujmy v rodinných emocionálnych vzťahoch je prakticky nedosiahnuteľné bližšie vymedzenie všeobecnejších kritérií. Takmer každá, aj maximálne racionálna a logická úvaha, totiž môže byť interpretovaná rozlične, možno aj protichodne, resp. opačne. Nedá sa nič namietť proti konštatovaniu, že hodnota usporiadaného rodinného života, resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov usmrtením blízkej osoby je nevyčísliteľná v peniazoch. Uvedené konštatovanie však automaticky neznamená, že súvisiaca výška náhrady za nemajetkovú ujmu je prakticky z hľadiska hornej hranice neobmedzená. Rovnako možno z daného konštatovania dedukovať, že nevyčísliteľnosť vedie k záveru v nulovom základnom východisku. V tejto veci považoval krajský súd za primeranú satisfakciu výšku nemajetkovej ujmy 45.000,- Eur a vo zvyšnej časti návrh zamietol...

16. K namietanej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné uviesť aj, že vodítkom pre rozhodovanie o takomto predmete sporu je aj (už spomínaná) judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý objasnil aplikáciu „statusu obeť“ podľa článku 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorá priamo úmerne zodpovedá kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie (L. c/a Taliansko - rozhodnutie zo dňa 06.03.2007 sťažnosť č.43662/98, L. c/a Slovenská republika - rozhodnutie zo dňa 08.10.2007 č.7205/02). Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že výška nemajetkovej ujmy nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch, nesmie však byť zjavne neprímeraná okolnostiam prípadu, pričom je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň danej krajiny, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine a aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol.

Okresný súd v prejednávanej veci síce stručne, ale výstižne odôvodnil, prečo je morálne zadosťučinenie v prípade žalobcu, resp. intervenienta nepostačujúce v kontexte podanej žaloby voči poisťovni. Z obsahu spisu aj odvolací súd dospel k záveru, že tragická smrť matky intervenienta predstavuje stratu, ktorá je neodvratiteľná, nedošlo len k narušeniu, ale k nezvratnému násilnému skončeniu rodinného života, ktorý intervenient zdieľal spoločne s matkou, keď vzhľadom na svoje psychické ochorenie, z ktorého následne vyplynula závislosť na návykových látkach, viedlo k tomu, že na matku bol odkázaný nielen citovo, ale aj finančne, pretože mu bola oporou pri liečbe zo závislosti a zdieľali spoločnú domácnosť, čo predstavuje pre intervenienta objektívne nezmerateľnú citovú ujmu. Je preto namieste priznanie primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

17. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie. Súd musí okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, prihliadať aj k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu a požiadavky nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacim parametrom proporcionálneho a spravodlivého zadosťučinenia je aj atribút primeranosti (ako uviedol žalovaný v odvolaní), ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia tak, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie (inak by sa napriek poskytnutému odškodneniu poškodený mohol naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach). Na druhej strane pri zachovaní proportionality výšky relatívnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a nesmie pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí odrážať aj všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti; primárnym významom náhrady nemajetkovej ujmy je jej vyrovnávací charakter.

Nemožno bez ďalšieho v potrebnej miere vystihnúť to, ako široko, mnohvrstevne a rozmanito je vnútorne rozčlenená a štruktúrovaná osobnosť každej fyzickej osoby, aké individuálne a neopakovateľné vzťahy vznikajú medzi ňou a jej rodinnými príslušníkmi a aké dôsledky spôsobuje násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému dochádza stratou člena rodiny. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco individuálne u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce paušálne prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi.

18. Postupujúc podľa týchto kritérií odvolací súd konštatuje, že primeranou výškou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pre intervenienta je suma priznaná okresným súdom. Usmrtením matky intervenienta došlo k úplnému znemožneniu ďalšieho budúceho napĺňania vzťahu medzi matkou a dieťaťom a realizácie rodinného života. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že v čase zásahu do osobnostných práv prežil intervenient s poškodenou matkou väčšinu svojho života, počas ktorej došlo k vybudovaniu a rozvoju citových väzieb rodiny a zázemia pre jej fungovanie, v čase dopravnej nehody mal rodinný život charakter napĺňania vzájomnej pomoci matky svojmu synovi a vzájomnej opory, ktorú poškodený intervenient potrebuje vzhľadom na svoje psychické ochorenie, pričom nebolo preukázané, že by tento rodičovský vzťah bol významne narušený vzhľadom na závislosť poškodeného intervenienta na návykových látkach, z ktorej sa práve za pomoci svojej matky liečil a vyliečil. Za normálneho behu udalostí je dôvodné predpokladať, že akúkoľvek pomoc, spojenú so spoločným nažívaním, by intervenientovi poskytovala naďalej nebohá matka. Zo súhrnu týchto skutočností je možné vyvodit', že tragické úmrtie X. Y. predstavuje pre intervenienta závažnú ujmu v jeho osobnostných právach.

Okresným súdom priznaná suma je nielen primeranou, ale zodpovedá aj princípu proporcionality, pretože relatívna satisfakcia v tejto výške nie je prostriedkom bezdôvodného obohatenia a nepôsobí na žalovaného likvidačne. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu posudzovania sporu aj z hľadiska dobrých mravov ako súhrnu určitých etických a kultúrnych noriem všeobecne prijímaných, platných a uznávaných v demokratickej spoločnosti, ktoré vytvárajú všeobecnú mienku o tom, čo je spoločnosťou akceptovateľné a pokladané za poctivé a slušné konanie (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 10.04.2001 sp.zn. 29Cdo/1583/2000). Existencia dobrých mravov musí byť posudzovaná z hľadiska konkrétneho prípadu v danom čase na danom mieste a vo vzájomnom konaní účastníkov právneho vzťahu (uznesenie Ústavného súdu ČR z 26.02.1998 sp.zn. II. ÚS 249/1997).

19. Odvolateľ nedôvodne namieta tiež, že výška nemajetkovej ujmy, t.j. žalobcom uplatneného nároku bola jednoducho prevzatá z trestného rozsudku a že žalobca okrem trestného rozsudku nepredložil nijaké podklady či dôkazy, spôsobilé preukázať, že mu vznikla škoda, resp. nemajetková ujma v uplatnenom rozsahu.

Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zistiteľné, že okresný súd nevychádzal z obsahu trestného spisu, resp. výlučne z trestného rozsudku, ale sám vykonal dokazovanie na zistenie vzniku, existencie a výšky nemajetkovej ujmy. I keď okresný súd konštatuje svoju viazanosť závermi rozhodnutia v trestnom konaní v zmysle §193 C.s.p., krajský súd s ním nesúhlasí - aj vzhľadom na dôkazy ním vykonané - pretože v prípade absolútnej viazanosti by len prevzal dôkazy vykonané v trestnom (adhéznom) konaní, čo však neurobil. Súd v občianskoprávnom konaní nie je viazaný v zmysle §135 ods.1 Občianskeho súdneho poriadku (teraz §193 ods.1 C.s.p.), pokiaľ ide o výšku škody. Nebolo by síce správne nevziať do úvahy závery a zistenia urobené v tomto smere v trestnom konaní, avšak v občianskom súdnom konaní musia byť podľa potreby vykonané ďalšie dôkazy zistením skutočného (teraz skutkového) stavu veci (R22/1979, s.195 a 196). Ani v tomto smere okresný súd nepochybil.

20. Napokon, žalovaný namietol pred súdom prvej inštancie premlčanie uplatňovaného nároku na nemajetkovú ujmu, čo v odvolaní osobitne zdôraznil s poukazom na to, že nesprávne právne posúdenie sa vzťahuje aj na vyhodnotenie námietky premlčania okresným súdom, ktorý túto otázku posúdil s odkazom na §104 OZ. Podľa odvolateľa v prejednávanej veci je potrebné vychádzať z ustanovenia §106 ods. 1 OZ a §15 ods. 2 Zákona o PZP, v zmysle ktorých je potrebné na vec aplikovať dvojročnú subjektívnu premlčaciu dobu.

Aj táto odvolacia námietka žalovaného je nedôvodná.

Okresný súd síce v dôvodoch svojho rozsudku poukázal na §104 OZ vzhľadom na predmet konania - poisťné plnenie, avšak vychádzal aj z ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní, a to §100 ods. 1, 2, §101 až 110 a §106 ods. 1, 2.

Otázkou premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa Najvyšší súd už v minulosti zaoberal vo viacerých prípadoch, napr. v rozhodnutí sp.zn. 2Cdo/194/2011 alebo sp.zn. 3Cdo/187/2013. Na základe rozhodnutia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu bolo v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát R58/2014 publikované rozhodnutie najvyššieho súdu, spočívajúce na právnom názore, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za spôsobenú nemateriálnu ujmu je podľa §101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu, objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takému zásahu došlo. Súdna prax je pri otázke premlčania nároku nemajetkovej ujmy pozostalých z dopravnej nehody ustálená v tom, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej dobe.

V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalobcu bolo zasiahnuté aj do osobnostného práva intervenienta. Chránené osobnostné právo intervenienta bolo atakované už zranením jeho matky pri dopravnej nehode dňa 09.04.2016, kedy došlo k zásahu do jeho rodinného života; zásah do jeho osobnosti bol zavŕšený momentom smrti jeho matky 11.04.2016. Žaloba proti žalovanému bola podaná na Okresný súd Banská Bystrica osobne dňa 13.04.2018, teda včas.

21. Odvolacie námietky, reagujúce na nemožnosť aplikácie rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/2012 Q. na slovenskú právnu úpravu, ako aj nesúhlas žalovaného s aplikáciou rozhodnutí, jednak Najvyššieho súdu a jednak Ústavného súdu na prejednanú vec, je možné považovať len za subjektívny názor žalovaného, a správnosť použitia týchto rozhodnutí vysvetlil krajský súd vo svojom odôvodnení svojho rozhodnutia vyššie.

22. Žalovaný teda v odvolaní tvrdil existenciu odvolacích dôvodov podľa §365 ods. 1 písm. a), b) a h) C.s.p..

Odvolací dôvod v zmysle §365 ods. 1 písm. a) C.s.p., namietaný žalovaným, podľa ktorého neboli splnené procesné podmienky, pretože žalobca sa domáhal plnenia v prospech osoby, ktorej nemôžu z rozsudku za daných okolností vzniknúť práva a povinnosti, keďže nejde o stranu konania, v prejednávanej veci nebol daný; v zmysle tohto ustanovenia nie sú splnené procesné podmienky ako vlastnosti súdu a subjektov civilného konania, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ súdneho konania, vyplývajúci zo základných ustanovení Civilného sporového poriadku (napr. nedostatok procesnej subjektivity) a na ktoré súd prihliada kedykoľvek počas konania.

Podľa §365 ods. 1 písm. b) C.s.p. inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci je procesná vada, ktorá nie je subsumovateľná pod ostatné odvolacie dôvody, pokiaľ mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. pochybenie pri vykonávaní dôkazov, porušenie povinnosti viazanosti súdu iným rozhodnutím); ani existenciu tohto odvolacieho dôvodu krajský súd nezistil.

Odvolateľ namietal aj nesprávne právne posúdenie podľa §365 ods. 1 písm. h) C.s.p.: právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (pozri uznesenie NS SR sp.zn. 1Cdo/222/2009 zo dňa 26.02.2010). Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie vecí konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia NS SR sp.zn. 2MCdo/4/2009); odvolací súd nezistil ani jeden z odvolacích dôvodov, tvrdených žalovaným.

23. Žalovaný v odvolaní nenamietal osobitne výrok o trovách konania rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd vo svojom prieskume zistil, že okresný súd o trovách konania rozhodol tak, že žalobca má právo na náhradu trov konania od žalovaného v rozsahu 100%, pričom vychádzal z pomeru úspechu, žalobca bol úspešný v plnom rozsahu a v zmysle §255 C.s.p. mu priznal plnú náhradu trov konania, o výške ktorej rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením v zmysle §262 ods. 2 C.s.p. vyšší súdny úradník. Keďže žalovaný nekonkretizoval bližšie námietky ohľadom trov konania, krajský súd považoval rozhodnutie okresného súdu vo výroku o trovách konania pred súdom prvej inštancie za správne, a preto ho potvrdil.

24. Pri rozhodovaní o trovách konania v odvolacom konaní vychádzal odvolací súd z §396 ods. 1 v spojení s §262 ods. 1 C.s.p., z ktorého vyplýva, že o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok, t.j. zásadu úspechu, vyplývajúcu z §255 ods. 1 C.s.p.. Nárok na náhradu trov konania v odvolacom konaní priznal žalobcovi a osobitne aj intervenientovi, ktorí boli v odvolacom konaní úspešní v celom rozsahu, pretože krajský súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods.2 veta druhá C.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods.2 veta druhá C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).